

Szerkesztőség:
Templohudvar 2. szám
Kiadóhivatal:
Sándor király-utca 9. sz.
Sürgőnycim: Délbácska
Telefonszám: 137

Paul Szemere

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy hóra - - 20 dinár
Negyedévre - 60 dinár
Félévre - - 120 dinár
Egyes szám ára:
1 DINAR

NOVISAD, 1922 november 14

POLITIKAI NAPILAP

III. évf. 254. szám

Kedd

A mi utunk

Ugy lehet, Machiavelli mondotta valahol: egy nagyarányú összeesküvést úgy lehet a legbiztosabban elfojtani, ha a kormány úgy tesz, mintha nem ismerné a bűntársakat. Ez az egyik eset. A másik? A másik helyzet közepébe egész nyugodtan beállíthatjuk az SHS. állam magyar nemzeti kisebbségét. Nálunk, ahol a magyar nép józansága, értelme és politikai fegyelmessége kizárja a lehetőségét is az „irredenta” és „államellenes” törekvéseknek, nemcsak a sajtóban, de kormányzati ténykedésekben is úgy állunk állandóan, mint vádlottak. Elégyszer hangsúlyoztuk már, a magyarság egyetlen életmegnyilvánulásában sem fedezheti fel sem a rosszindulat, sem a gyanakvás azokat a tényeket, amelyek érhetővé, jogossá és indokolttá tennék a bűnösökkénti ellenőrzést, a politikai szervezkedés megakadályozását, avagy teljes állampolgári szabadságának kerékbetörését. *A gyanakvás, mi tudjuk, nem bennünket illet.* A magyar lélektől idegen minden felforgató szándék, a magyar értelem minden törekvése a becsületesség és a föltétlen jószándék őstalajából nőtt ki. Ezzel a magyarsággal szemben föltöltes, megalázó, céltalan és indokolatlan a hatalmi ellenőrzés és állandó jogfosztás politikai rendszere. Egy erdélyi magyar laptársunktól vesszük át e szavakat: *Az új államot nem a terror hanem a szeretet, nem a szolgaság, hanem a szabadság, nem a rágalom, hanem az igazságosság útján lehet konszolidálni. Az erőhatalomnak joggá és a kényszerű engedelmességnek kötelességgé kell átalakulnia.* Alig lehet ezekhez a szavakhoz kommentárt fűzni. Felelős helyeken nagyon jól tudják, mennyire indokolatlan a gyanu, amelyet a magyarságnak önmagának kell elosztatnia. *Mi tudjuk: a helyzet mindaddig nem változhatik meg, amíg a magyar tömegek mozdulatlanságának konjunktúráját kihasználva igazi mandátumot sohasem nyertek képviselik az ország közvéleménye előtt a magyar törekvéseket.* A gyanu, — mondottuk — nem bennünket illet, ahogy a magyarság nem vállalja politikai harca eddigi sikertelenségének felelősségét sem. Ennek a kudarnak ódioma nem a kormányzattal, de a magyar kisebbséggel szemben áll fönn és ennek a kisebbségnek egyes képviselőivel szemben le kell vonnia a konzekvenciát. Akiket ez a képviselő nem illet meg még az önmaguk bevalása szerint sem, azoknak változtatniok kell a politikai porondon. Ez nem türelmetlenség, csupán a magyar kisebbség felfogásának kifejezése. (X)

A török béke delegáció megérkezett Lausanneba

A görögöket mára várják

Lausanne. (Eredeti táv.) Az angol kormány béke delegációja Izmed pasával az élen tegnap ideérkezett. A lausannei francia főkonzul üdvözölte a török békeküldöttség fejét és értesítette, hogy Poincaré szívesen venné, ha Párisba utaznék, mert a francia kormány feje rendkívüli szerencsésnek tartaná magát, ha fogadhatná. Izmed azt válaszolta, hogy Lausannet szemelték ki a békekonferencia színhelyéül s ezért e pillanatban nem tudja, miről tárgyalhatna Párisban. Később fogadta a berni francia ügyvivőt, aki a párisi kormány nevében részletes közléseket hozott szá-

mára, mire Izmed azt felelte, hogy még nem tudja vajon a béketárgyalások megkezdéséig Lausanneban marad-e, vagy elszánja magát a párisi utra. Közvetlenül megérkezése után Izmed telefonon érintkezett Ferid bejjel Angora párisi képviselőjével és kérte, jöjjön mielőbb Lausanneba. Angora római képviselőjét is Lausanneba kérte.

A görög delegáció megérkezését mára várják. Tagjai: Kaklananos londoni követ és Dremani népszövetségi delegátus. Venizelos is ideérkezik a napokban és egy szállodában már szobát is rendelt magának.

Ismét három blokkista képviselő érkezett Beogradba

Komoly tárgyalások Radicséknak a parlamentbe való bevonulása ügyében

Beograd. (Eredeti táv.) Ma ismét a horvát blokkhoz tartozó három képviselő érkezett Beogradba. Dr. Doinkovics Máté, volt miniszter, Predavec és Krnjevic képviselik. Ezek épúgy mint a szombaton ideérkezett Laginja volt bán és Lovkovics Iván tárgyalásokat fognak folytatni a fővárosban tartózkodó politikussal, hogy esetleg platformot találjanak a horvát blokk esetleges bevonulásának a parlamentbe. Laginja és Lovkovics a tegnapi nap folyamán meglátogatták a klerikális és szocialista képviselő klubot valamint Angyelic és

Kucsics demokratapárti horvát képviselőket. Laginja eddigi tárgyalásairól ma nyilatkozott az „Epoha” munkatársának, hogy Radicsnak és híveinek Beogradba jövelele és a politikai életbe való bekapcsolódása ma megvalósítható. Szükség van azonban — ugymond Laginja — bizonyos garanciákra az ellenkező oldalon. A horvátság, mely a blokkban tömörült, mint azt már sokszor kinyilatkoztatta, sztrikta az állameszme alapján áll és minden nemzetközi beavatkozással szemben kész áldozatokat is hozni a délszláv állameszme érdekében.

Olaszország fel akarja osztani Ausztriát

Bécsből jelentik: Ausztriának ma megint nagy szenzációja van. Mussolini lapja, a *Popolo D'Italia* cikket közölt, amelyben nem kevesebbet kíván, mint Ausztria feldarabolását. Ezt a cikket ma egy innsbrucki lap, az *Innsbrucker Nachrichten* átvette és így természetesen az egész osztrák sajtó foglalkozik vele. Mussolini e cikkben azt kívánja, hogy Tirol északi részéből Voralbergből, Salzburgból, Karinthiából és Stájerországból semleges alpesi államot létesítsenek. Az *Innsbrucker Nachrichten* megjegyzi az olasz lap cikkével kapcsolatban, hogy Benes és Schanzer, amikor nyomban a genfi konferencia lezajlása után Velencében találkoztak, megállapodtak Ausztria felosztásának kérdésében és e megállapodásban Ausztriát két érdekszférára osztották. Az északi rész természetesen Csehország befolyása alá kerülne, míg a déli rész Olaszországhoz volna.

Ha a hitelakció nem sikerülne, — írja az innsbrucki lap, — biztosra ve-

hető, hogy ez a két állam meg fogja kísérelni a velencei egyezmény végrehajtását. Először kereskedelmileg igyekeznének a tervet előkészíteni, azután pedig — legalább, ami az olaszokat illeti — minden erejükkel arra törekednének, hogy a nekik jutott részt nemzetiségileg is átadomítsák.

A bécsi politikai körök természetesen nagy figyelemmel foglalkoznak a *Popolo D'Italia* cikkével és ugyszólván senki sincs, aki a cikk jelentőségét lekecsinyelné. Politikai körökben az a vélemény uralkodik, hogy ha Mussolini valóban tervbevette Ausztria felosztását, akkor minden erejével terve megvalósítására fog törekedni. Olaszországnak régi terve az, ami már a világháború alatt is kifejezésre jutott, azóta pedig több ízben megnyilvánult, hogy az északi és déli szlávok egyesülését feltétlenül megghusítsa. Ennek a tervnek a szolgálatában állana a tervezett alpesi állam.

Mezőgazdasági kongresszus Novisadon

November 26-án az összes vajdasági földmunkás szervezetek és mezőgazdasági egyesületek gyűlést tartanak Novisadon

(Saját tudósítónktól.) Nemcsak az agrár-reform által teremtett helyzet, de a jelenlegi kormányzat egész gazdaság — politikája is időnként egyetemes megnyilatkozásra kényszerítik a mezőgazdasági érdekeltségeket, amelyek részéről mind sürűbben hangzik el a panasz. A majdnem teljességében agrárállam SHS. királyságban fokozott figyelmet érdemelnek azok a tanácskozások, amelyeken legtöbbször csak az elégedetlenség jut kifejezésre. A Vojvodinai Mezőgazdasági Egyesülettől veit értesülés szerint november hó 26-án a novisadi városháza dísztermében kongresszust tartanak a Vajdaság mezőgazdasági egyesületei. A kongresszus napirendje a következő:

1. Mi az akadály a mezőgazdasági termelésünk fejlesztésének, különös tekintettel a vámpolitikára.

2. Az egyenes állami adókról, tekintettel a mezőgazdaság érdekeire.

A kongresszusra a sajtó útján is meghívam a Vajdasági Mezőgazdasági Egyesület tagjai, a földmunkás szövetségek, valamint az összes mezőgazdasági egyesületek, azzal, hogy részvételi szándékukat három nappal a kongresszus megtartása előtt jelentsék be a Vojvodinai Mezőgazdasági Egyesületnél (Pasic-u. 5) vagy az egyesület elnökénél, Klicin Mitánál.

Kemal pasa kapitánya a Keleti-tenger partján

Akik a rostocki éjszakában Oroszország felé vándorolnak — Menekülés a kopláló Németországból

Az öreg mecklenburgi tornyok előtt északi szél süvölt; a régi Hansa-város uccán egy lélek sem jár. A Keletitenger uccán fekete éjszakájában némán alszik Rostock; csak egy távoli lámpát lóbal a szél, s a kikötőben megtépázza a halászvitorlások köteleit. Zakatolás hallatszik a messzeségből, most robogott ki a pályaudvarból a kopenhágai D-vonat mely Warnemünde előtt egy percre kifújja magát a híres nagyhercegi város állomásán. Az expressz itt tér el a keleti vasutvonalakról, s azok, akik tovább akarnak utazni Danzig szabad állama Königsberg felé, itt töltenek egy éjszakát.

Néha tétova lépések konganak a sötétben, egy árnyékaborított alak halad a pályaudvarról az óváros felé. A magános utasoknak ebből az éjjeli zarándoklásából valami csodálatos, balladaszerű hangulat árad. De még valami! A rostocki éjszakában meg lehet látni az új, vergődő, s a legnagyobb szélsőségek között ingbódzó Németországot.

A legközelebbi fogadó lámpája ugyanis megvilágítja, hogy mit rejt tragikus homályában ez a mélyeség éj. Bent az ódon fogadó sötétében meleg eszerépkályha várja a késői utasokat. Itt már tájszóval beszélnek, félig dánul, a nyolcvan éves fogadósát pedig Frau Brüggének hívják. A tüzhelyen forr a fekete-kávé s a vonatról érkező emberek a barátságos melegben most tekintenek először egymásra. A tűz közelében egy német fiatalember ül és májashurkát ken egy bízhetetlen vékonyságú kenyérré. Most vacsorázik: „beteges Brödenchen”-t eszik, hatvanmillió takarékos német minden esti vacsoráját. A többiek fekete-kávé isznak, keserűen. Mindegyikük fiatalember, furcsán elborult arccal és nyugtalan tekintettel. Néhány perc múlva már beszélgetnek s a beszéd közben kiderül az éjszakai utazás célja.

Ezek az emberek Oroszországba utaznak. Bizonytalan jövő felé törnek magukat a viharos éjszakán át. Anyomor és a gazdasági válság miatt Németországban nagyarányú kivándorlás folyik, s mert Amerika a kvótatörvénnyel elzárta kikötőit az idegenek elől, a németek most Oroszországba vándorolnak ki tömegesen. Mióta a Rathenau-szerződés megnyitotta az orosz határokat a németek előtt, a két ország között zavartalan a közlekedés s a polgári lélek, akit a véletlen a Keleti-tenger partjára sodor, megdöbbenve érezheti, hogy a titokzatos Szovjet-

Oroszország milyen közel van. A német burgonya egyre drágul, a tél közeledtével minden német városban megjelennek a kormány és Sünnesék ellen lázító kommunista plakátok, a márka zuhan és Szovjet-Oroszország földet igér a kivándorló németeknek. Lenin sötét markát érzi az ember a kopláló Németország fölött.

Komor és kegyetlen perspektívát nyújt az éjszaka Brüggé asszonyág rostocki fogadó ában. Az emberek csöndesen, a félelem bizonyos áhitatával beszélnek a jövőről. Egy mérnök dinamótelepet akar csinálni Oroszországban, egy fiatal orvos pedig gazdálkálni megy a szovjet földjére. Furcsa paradoxon: vagyont akarnak gyűjteni a kommunista Oroszországban. Segítségért kellene kiáltani az antanthoz, Európához, az emberiséghez, mert Németország a legrettegőbb tél előtt elindult Moszkva felé.

A kivándorlók csoportjában most a tűz mellett ülő fiatalember kezd beszélni. Néhány társa köréje húzódik: ezekkel utazik együtt.

Öten vannak. A világháború alatt repülőhadnagyk voltak a nyugati fronton, néhány nap óta azonban kapitányok Kemal basa hadseregében. Most Oroszországon át Törökországba utaznak, hogy pilótákat neveljenek az ázsiai fronton. Európán át nem juthatnak el a Dardanellákhoz, de a Kemalékkal szövetséges Oroszország átengedi és támogatja őket. Berlini követségén toborozza a török hagsereg számára a tiszteket és transzportokban szállítja őket a Fekete tengerhez. Szomorúan indul utnak mindegyik, de el kell menniük. Németországban nem tudnak megélni.

Ott ülnek együtt a tűz fényében, még egy utolsó éjszakán ennek az országnak távozó fiait. Kint megindul a hóesés és fehéren csipkéli a csucsos háztetőket. Reggelre már befagy a város kutja, s talán már nemsokára megáll a Keleti-tenger is. S a reggeli ködbe emberek indulnak el Rostockból Kelet felé: a nagy szürke homályban már vár rájuk egy titokzatos kolosszus, egy rejtelmes ország, mely állandóan Európa felé néz.

A király kibékült bátyjával

György herceg bocsánatkérő levele a királyhoz — Az udvari tanács hivatalos bejelentése

A Vrème írja; Vasárnap délután négykor összeült minisztertanács foglalkozott György herceg ügyével. Pasic és Markovic referáltak az udvari tanács szombati üléséről, melyet rövid vita, majd a következő két alternatíva felállítására követett:

Vagy nyilvánítsák orvosi bizonyítvány alapján György herceget idegbetegnek, s szanatóriumi tartózkodási helyet jelöljenek ki számára.

vagy pedig zárják ki a herceget az udvari statutumok 20-ik pontja alapján a királyi házból.

Az udvari tanács délutáni hat órakor ült össze a királyi palotában, a király elnökléte alatt. Az ülésen Lukinics parlamenti elnök kivételével valamennyi tanácstag megjelent. Lukinics az ülésre nem kapott meghívót, ami fölött megsértődve, vasárnap elutazott Beogradból. Az ülésről a következő hivatalos jelentést adták ki:

„Ma 18 órakor a királyi palotában Őfelsége a király elnökléte alatt összeült az udvari tanács, hogy döntsön Őfelsége György királyi herceg ügyében. A tanácskozás megkezdése előtt a tanácsal György herceg egy levelét

közölték, amelyet Őfelségéhez a királyhoz intézett. A levél így hangzik:

Sándor! Sajnálom eddigi eljárásomat, amellyel valótlanúságokat állítottam és amelyekkel Téged, mint a királyi ház és az állam fejét, megsértettelek, s amelyekkel megsértettem az udvari törvényeket. Ezért kérek, felejtsd el mindazt, ami eddig volt, s légy meggyőződve, hogy a jövőben összes kötelességemet úgy fogom teljesíteni, mint a ház többi tagja.

György.

Őfelségének, György hercegnek ezen ki- jelentése után az udvari tanács elhatározta, hogy ilyen körülmények között az ügyet tovább nem tárgyalja.

A történetek után a király és György herceg között hónapok óta folyó konfliktus békésen elintéződött, s mai állásában véglegesen befejezettnek tekinthető. A király visszavonta azon multkori parancsát is, amellyel György herceget 20 hónapra kitiltotta az udvarból s büntetésképen Nisbe akarta áthelyeztetni. A herceg számára folyósítani fogják megállapított apanázsát s gondoskodnak arról is, hogy számára rangjának megfelelő életkörülményeket teremtsenek.

Elfogták Milics plébános támadóját

Nem matróz volt a merénylő — Balaton Sándor szurta meg a plébános feleségét — A rendőri nyomozás sikere

(Saját tudósítónktól.) Szombaton este Milics Toso csenei plébános feleségével és Miroszávyevics esperessel a Futaki-utcában sétált, amikor a Posta-utca táján egy részeg férfi és nő jött velük szembe. (Nem matróz, amint ezt egy délután megjelenő lap megírta.) A férfi szidalmazni kezdte a papokat és megakartá támadni Miroszávyevics esperest, Milics plébános erre nyakon ütötte a támadót, aki ott maradt és tovább szidalmazta a papokat. Milicsék folytatták útjukat a városháza felé, itt Miroszávyevics elvált tőlük, ők pedig a templom utcán át a Kenyér-utca felé tartottak. A sötét Templom-utcában Milicsné észrevette, hogy valaki követi őket és a Dima-féle ház előtt visszafordult, hogy megnézze ki az. Amint megfordult az őket követő férfi mellbeszurta. Milicsné felkiáltott és szólt férjének, hogy megszurta. A támadó azonnal futni kezdett, Milics plébános utána. A Kott-féle vendéglőből épen abban a pillanatban jött ki egy tengerész, aki megfogta a támadót, de azután ismét elengedte, mintha az kiszakította volna magát. Látszólag üldözni kezdte, de tényleg inkább vele együtt szaladt, sőt egy izben azt is odakiáltotta neki, hogy szaladj... szaladj...

Miután Milics plébános látta, hogy az üldözés hiábavaló, azonnal a rendőrségre sietett, hogy bejelentse az esetet.

A rendőrségen a bünygyi osztály vezetője Gyorgyevics Cvetán főkapitányhelyettesével azonnal megkezdte a nyomozást. Rákics rendőrkapitány az egész detektív karral a merénylő ke-

resésére indult. Elsősorban a tengerészt keresték, mert valószínűnek látszott, hogy ismerte a merénylőt. A fáradhatatlan nyomozásnak meg is lett az eredménye, mert ma délelőtt a nyomozó közegek letartóztatták Mihájlovcics Fránja tengerészt. Gyorgyevics Cvetán rendőrfőkapitány helyettes azonnal megkezdte kihallgatását, Mihájlovcics álhatatosan tagadott, de a kereszkérdések alatt megtört és bevallotta, hogy Balaton Sándor a merénylő.

Miután Balaton Sándor régi ismerőse a rendőrségnek azonnal előállították. Balaton nem is tagadta, hogy ő szurta meg Milicsné.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy Mihájlovcics és Balaton a Trifkovicstérig együtt szaladtak el, mikor azután látták, hogy már senkisémet követi őket, nyugodt lépésekkel a „Trombita” kocsmába mentek és ott reggelig mulattak. Igen érdekes, hogy a nyomozó rendőri közegek 10 perccel a merénylet után a Trombitában beszéltek Balatonnal, akkor még nem sejtve, hogy ő a keresett támadó.

**Bádogos-
inas**

felvétetik Lórenc Stefán
bádogosmesternél Kralj
Petra-utca 6. szám alatt

Rendőrségi eljárás folyik a magyar fascisták ellen

Budapest. (Eredeti táv.) A belügyminiszter rendeletének megfelelőleg, mellyel a fascisták működését beszüntette és további szervezkedésüket betiltotta, a rendőrség a fascisták ismertebb vezetői között már többeket megidézett és kihallgatott. A kihallgatottak azt vallották, hogy a fascizmus célja a legitimizmus és a gazdasági konszolidáció. Minthogy a rendőrség arról értesült, hogy a fascisták fegyvereket rejtegetnek maguknál, több gyanúsított lakásán házkutatást tartott, melynek eredménye azonban eddig ismeretlen. Vasárnap éjszaka fascista összejövetelek nem történtek. Ujabbán a rendőrség Hornyanszkyt, Weisz Konradot, Dinics Viktort és Ödönt, Csiky Imrét, Hamar Árpádot és még másokat idézett meg, letartóztatások eddig azonban még nem történtek. Egy fascista kihallgatása után azt mondta, hogy a magyar fascisták keresztény alapon állanak és programjuk megvalósítására törekcsenek, tegyverkezésről azonban szó sincs.

Friedrich István az Uj Nemzedék munkatársa előtt ma nyilatkozott a fascista mozgalomról és a kormány betiltó rendeletéről és nyilatkozatában a következőket mondta: A liberális sajtó a magyar fascista mozgalom céljáról és lényegéről sok bolondságot ír össze. Ennek a mozgalomnak programja nemrég került a nyilvánosság elé és ennek megvalósítása érdekében a magyar fascisták fentartás nélkül csatlakoznak minden keresztény nemzeti koncentrációhoz, helyeslik minden vonalon az egységes keresztény nemzeti frontot, de nem hajlandók összetéveszteni a kereszténynek és nemzetinek mondott kormány homályos álláspontját ezzel a fronttal. A miniszterek, akik a keresztény nemzeti irányzatot vissza akarják vezetni a liberális korszak vágányaira, — mely áldásos működésnek köszönhetjük, hogy a keresztény társadalom a zsidóság által nagy nyomorba lett taszítva, — nem számíthatnak a fascisták szimpatijájára. Friedrich ezután cáfolja, mintha a Wenckheim palotában a fascisták ördögi alakokba öltöztetve a liberális polgárságot megennék, mert ott csak megalkuvás nélküli keresztény munkát végeznek. A fascistáknak eszük ágában sincs az Ébredő Magyarok Egyesületével összekülönbözni, mert annak munkálkodását szükségesnek tartják, minden lépésük az Ébredőkkel csak egy uton haladhat és semmiesetre sem ellene. Friedrich tagadja, hogy a fascisták Otto érdekében puccsra készülnek, mert a király kérdést programjukból kikapcsolták és azt mind egyik fascista lelkiismeretére bízzák. A legitimisták és szabadkirály választók jól elérnek egymás mellett. Friedrich végül hangoztatta, hogy nem ő a fascista mozgalom vezére, a fascista irányzat létező politikai irány, melynek a nemzeiggyűlésen parlamenti képviselője is van és azt Budapest törvényhatóságában sem hajlandó megszüntetni.

Motornélküli repülőgépek Budapesten

Budapestről jelentik: Magyarországon is kísérleteznek a motornélküli repüléssel. Az igazi munka akkor kezdődött, mikor a magyar repülők visszajöttek a rhöni versenyekről, ahol a németek világszerte csodálatot keltő eredményeket értek el vitorlázó repülőgépeikkel. Azóta a franciák tulszárnyalták a német rekordot, a franciákon túltettek az angol repülők, akik az itfordi dombokon felállították a három óra 20 perces világrekordot.

Most az első magyar motornélküli repülőgép is elkészült Rotter gépészmérnök-hallgató tervei alapján. Vácott van a Hirmann-féle fapártelepen. A fuváz teljesen kész, a belső felszerelés és a vitorlázó készülékek mind megvannak, úgy áll a halott vitorlázó gépmadár a gyárban, hogy bármelyik pillanatban felszállhatnának vele a levegőbe, de a gyár nem adja ki a gépet, mert a diákok tartoznak az anyagért, amelyet az építésnél felhasználtak.

Nem ez az egyetlen motornélküli magyar repülőgép, amely munkában van a műegyetemi hallgatók konstruktörjei egy másik tervet is készítettek. Ez speciálisan magyar gép, amilyen nincs sem a németeknél, sem az angoloknál, sem a franciáknál.

A másik vitorlázó repülőgépnek tervét, amely Budapesten készült, Lampich Árpád fiatal gépészmérnök készítette. Ő volt a magyar kiküldött a rhöni versenyeken. Az Aivár gépgyárban van alkalmazásban, melynek igazgatója megengedte, hogy használhassa a gyárat, s amennyi anyagot csak tudott, rendelkezésére is bocsátott neki. A váci motornélküli repülőgép fából készült. A pesti gépek közül az egyik könnyű vascsővekből konstruálódott, s a vascsővek és egyéb alkatrészek felét a MAV gépgyár vezérigazgatója ajándékozta. Ingujra vetkőzve nap-nap után szegezte, kalapácsolta, turta, faragta Lampich Árpád a gépet. Az Aivár-gyár munkásai segítettek neki, amikor éppen nem volt más dolguk, mert a mindennapos elfoglaltságuktól nem lehetett elvonni őket, hiszen csak szíveségből dolgoztak.

Hat héttel ezelőtt készült el itt az első gép. A gyárban van a törzse, olyan, mint egy óriási csontváz. Üres vasrudak, alul a fatalp, mint a szánkóé, ezen csuszik le a gép a dombról, mielőtt elkapná a szél és megkezdődhetne a vitorlázás. Elöl kicsi ülés. A pilóta kezéigébe esik a magassági kormányrud, egyszerű, egyenes, sima vascső, előre és hátra mozgatható. A pilóta lába előre nyulik és a másik kormányt lödi, amellyel a vitorlázást irányítják. A szárny szerkezet váza a műegyetemi műhelyekben konstruálódott. Ez is készen áll, itt meg az a baj, hogy a magyar sportrepülőknél nincs pénzük vászonra, hogy a szárnyakat behuzzassák. Tisztára a maguk erejéből, a két kezük

munkájából készítették a gépeket, a gyárak szíveségein és adományain kívül egyetlen egy pénzösszeg állott rendelkezésre: 100.000 korona. Ez természetesen nagyon kevés, mert a gép sokba kerül, különösen a vászon drága.

Papírosan elkészült a harmadik tervezet is, ez abban különbözik az összes eddigi vitorlázó repülőgépektől, hogy kis motort akarnak rá felszerelni. Az eddigi ilyen repülések-nél ugyanis csak 30—40 méter magasságra emelkedhettek, legfeljebb 50 méterig és így a felsőbb légáramlati viszonyokat nem tudták kihasználni. Magasabban pedig sokkal könnyebb a vitorlázás s a kis motor azt a célt szolgálja, hogy magasra vigye fel a gépet, ott aztán egyetlen kézmozdulattal a motor működése eláll és kezdődik a vitorlázás motor nélkül.

Addig, amíg alkalmasabb helyet nem találnak, a Hármashatárhegy környékén kezdik meg a kísérleteket a magyar motornélküli repülők. Ehez azonban pénz kell, hogy a váci gépet kiválthassák és pénz kell, hogy a budapesti gép szárnyát bevonhassák vászonnal.

Azzal vigasztalják magukat, hogy a német vitorlázó repülőknél is sok anyagi bajuk van.

A német diákok olyan szegények, hogy nem tudják vasuton hazaszállítani Rhönből a gépeiket. Kis kéziszekereken, tolokocsikon maguk húzzák, vonszolják Darmstadt és Hannover felé Hentzen és társai a motornélküli német repülőgépeket, amelyekkel az egész világ érdeklődését felkelítették.

A kamenici-utcai véres Katalin-est

Koleszár Péter halála — A törvényszék főtárgyalása

(Saját tudósítónktól.) Három év előtt, 1919 november 24-én este Koleszár Péter kelybéli hentes fiákeren ment Katalin nevű unokahúgához névnapjának előestéjén azt felköszönteni. Ennek Kamenici utcai lakása előtt leszálalt a konflisról, amikor éppen arra ment Grnya István Cseman nevű barátjával. Ezek ketten ismerték a kocsiat, Krizsák Mátyást és megkérdezték, hogy hova megy?

— A menyországba!

Koleszár erre szidni kezdte Grnyát és Cseman, akiket nem is ismert. Ebből verekezés támadt közöttük melynek folyamán Koleszár két helyen megszurta. A megsebesült Koleszár Pétert a kórházba vitték, ahol közel négy hétig ápolás alatt volt, december 18-án hazament, de egy hét múlva ismét a kórházba viték, ahol meg is halt.

Grnya Pétert és Cseman a rendőrségen történt kihallgatásuk után átadták az ügyészségnek, ahonnan mindkettőt szabadlábra helyezték. Cseman ellen az ügyészség elejtette a vádat, Grnya pedig bevonult katonának.

Miután Grnya katonai kötelezettségének eleget tett a bíróság ma megtartotta a főtárgyalást ebben az ügyben. Először Grnya István vádlottat hallgatják ki. Grnya szerint az eset a következőképen történt.

— Csemanal együtt névnapról jöttünk, amikor a Kamenici utcában meglátjuk Krizsák Mátyás bérkocsist, aki egy utast vitt kocsiján.

— Hova megy Matyi bácsi? kérdeztem tőle.

— A menyországba, válaszolta.

Erre Koleszár Péter durva szavakkal rámtámadt. Dulakodni kezdtem, ő kivette kését és megszurta, erre én is elővettem bicskámot a zsebemből és megszurtam.

Elnök: Csak egyszer szurta meg?

Grnya: Igen.

Elnök: A két kés közül melyik a magáé, az-e amely egész, vagy az, amelynek nincsen hegye?

Grnya: Az egész kés.

Ezután Krizsák Mátyás bérkocsist hallgatják ki. Krizsák azt mondja, hogy Koleszár kezdte szidni Grnyáékat. A dulakodást látta, de azt nem, hogy melyiknél volt kés. Azt is látta, hogy Koleszár szaladt Grnya után.

Koleszár nővére és anyja nem látták az esetet, csak az elhunyt Koleszár Péter elmondása alapján ismerik azt. Megsebesülése után a kórházban megoperálták és ekkor Matanovics főorvos egy zsebkés hegyét távolította el az egyik sebből. Koleszár az egyik zsebkéssel úgy megszurta, hogy annak hegye beletört. Operáció után hosszabb ideig a kórházban

feküdt, de azután hazaengedték, és otthon ápolták. Miután állapota rosszabodott, ismét beszállították a kórházba. Az alatt az idő alatt, amíg otthon volt sohasem dolgozott.

Grnya nővére azt vallja, hogy Koleszár igenis dolgozott az alatt az idő alatt amíg otthon volt. Erre vonatkozólag tanukat is megnevez.

Ezután Cseman hallgatják ki, aki a következőket mondja:

— Amikor Grnya és Koleszár dulakodni kezdtek én igyekeztem őket szétválasztani. Közben a késemmel is megfenyegettem Koleszár.

Elnök: Meg is szúrta?

Cseman: Nem emlékszem.

Elnök mutatja neki a két kést és megkérdi melyik az övé.

Cseman: A törött hegyű.

Cseman kihallgatása után felolvassák dr. Matanovics által aláírt orvosi leletet, amelyet Koleszár Péter kórházba szállításakor vett fel. Észertint Koleszár két helyen sebesítették meg. A boncolásról szóló orvosi bizonyítvány viszont csak egy sebről szól. E bizonyítvány szerint Koleszár halálát a seb megfertőzése okozta. Hogy a fertőzés miáltal következett be, ezt — a bizonyítvány szerint — nem lehet pontosan megállapítani.

Dr. Lemaity Jovan főügyész helyettes indítványozza, hogy az orvosokat is hallgassa ki a bíróság és ezért halasszák el a tárgyalást. Miután ehhez a védő is hozzájárult, a bíróság elhalasztotta a tárgyalást.

Bradbury a márka zuhanása után a frank zuhanását várja.

Bradbury, a jóvátételi bizottság angol tagja, nyilatkozott a bizottság munkájáról s többek között a közetközöket mondta: „Igen kevés a bizalmam annak az ellenőrzésnek vagy kényszerpolitikának pénzügyi jövőjében, amely elkerülhetetlenül odavezet, hogy a frank a márka útját kövesse, vagyis: ha én francia volnék, a helyzet érdekében még nyomatékosabban, mint ahogy azt már ma is teszem, amellet volnék, hogy adjuk meg mindazt az engedményt, amely a birodalmi kormány és a bizottság közös céljának, a márka stabilizálásának eléréséhez szükséges.

HIREK

November

Az utcákon megjelentek a gesztenye-sütő nénikék, duruzsoló, nagyhasú kályháikkal, pattogató, fehérbélű, meleg gesztenyét rejtve a betakart szakajtókba. Eső paskolja a szürke, hepehupás aszfalt hátát, lucskosan permetezik alá az égi szitából és az emberek sietnek haza a jütött, meleg szobába...

Az utcák üresek, a fák ájult dermedésben lekökadt, kopasz koronával, mint rokkant öreg katonák, bóbiskolnak az utszélen. Sárgahusú levelek szaláingóznak alá, a nap fázosan takarózik felhődunyhájába és az égen haragos fellegek galoppoznak tova.

Mindaz, ami nemrég vidám, erős élet volt, most lassan halódik. A pazar, bőkezű természet — asszonyoságot, aki fiatal, mindenkit magához ölelő napsugáros volt, elfeledték és úgy hal meg, mint a koldus asszonyok vak, borongó rémülettel a szemében. Olyan a kimúlása, mint egy elhagyott, magános külvárosi temetés. A gyászkocsi után nem sir senki, a szél messze földek füszeres illatát hozza fömjénnek, a panasztelt-kék bársonyos ég finom selyemfátyolként borul a sárguló koporsóra és a roppant vizek szitáló esővel küldik könnyeiket.

Forró nagy bánatok, ismeretlen fájdalomokat rejtve magában a hideg ősz. Az utcákon dörmögve, haragosan zug végig a csipős szél, mumiaszínűre aszott, zörgő faleveleket hajszolva maga előtt. Sir, zokog, szeszélyeskedik, bekaesintgat az ablakon, megrázza a kávéházablakokat és hárfás, muzsikáló hangokat csal ki belőlük. Az emberek fázósan borzonganak össze: valaki kékülő szájjal ismeretlen dallamu nótát füttyürész és a csupasz ágakon gubbasztó fekete varjak az égre bámulva várják, hogy mikor lesz itt a tél szikrázó fehér sábjával és szent, békés némaságával.

Hideg van, sötét van és az emberek szívében nagy, titokzatos szomorúság.

— **A temerini új iskolaigazgató.** Temerinből jelentik: Léh Fülöp a temerini állami elemi iskola igazgató-tanítója lemondott állásáról. A kerületi tanfelügyelőség a lemondást elfogadta és igazgatónak Bosnyákovics tanítót nevezte ki.

— **Pancevó új főispánja.** A belügyminiszter Pancevó város főispánjává Pavlovics Gyóka pancevói mérnököt nevezte ki.

— **Korrupció.** A kikindai és belacrkvai törvényszékek fogházigazgatóit tegnap felfüggesztették állásuktól és bünvádi eljárást indítottak ellenük, mert megállapítást nyert, hogy lelkiismeretlen és hűtlen kezelés által százezer dinárral megkárosították az államot.

— **A magyar Hymnusz a kassai tábla előtt.** Kassáról jelentik: Még 1921. augusztus 20-án, Szent István napján történt Ungvarott, hogy az ottani magyarság istentisztelet után a templomban elimádkozta a magyar Hymnuszt. Erre a cseh hatóságok másnap a templomban volt magyarok közül dr. Korláth Endrét, a magyar párt elnökét és kilenc társát felidéztek, majd államellenes izgatás címén bíróság elé állították. Az ungvári törvényszék azzal a naiv indoklással, hogy a jelzett időben Csehszlovákia és Magyarország között hadiállapot volt, a vádlottakat két heti államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását egy évi próbaidőre felfüggesztette. A vádlottak természetesen nem nyugodtak bele bűnösségük megállapításába, hanem felebbeztek s így az ügy a kassai ítéltáblához került. A tábla a felebbezésnek helyt adva az ungvári törvényszék ítéletét megsemmisítette és a vádlottakat a vád és következményei alól felmentette. A táblai ítélet indoklásában kimondja, hogy Szent István napja a magyar nemzetiségüknek legnagyobb nemzeti és egyházi ünnepe évszázadok óta. Ezen a napon a magyar Hymnusznak elimádkozása csak természetes folyamánya a magyar nép vallásos érzelmeinek első szent királya iránt.

— **Kérem azon hűlgyet,** ki fekete selyem esernyőmet vasárnap délután Baumanné temetése után a temetőben megtalálta, hogy illő jutalom ellenében a Barmann-féle fegyverüzletbe leadni sziveskedjen.

— **Barth Lajos egész életére szóló úri ellátásért eladta autogramgyűjteményét.** A mai világ politikai és művészi életének nincs olyan nevezetessége, aki a nevét ne írta volna be Barth Lajos magyar autogramgyűjtő The World című albumába. A gyűjtőnek szenvedélye lett ez a könyv, amelynek értéke napról-napra emelkedett, aláírásai napról-napra szaporodtak. Annál meglepőbb volt a hír, amely nemrég érkezett Barth-ról: eladta a gyűjteményét. A vevő: Lindenfeld Albert berlini gyáros és az eladási szerződés legfőbb pontja az, hogy Barth Lajos minden körülmények között és minden időben hozzáférhet a gyűjteményhez, azt bárhová viheti magával és utazhat vele, amikor neki tetszik. A vevő berendezte Barthnak egy kényelmes, úri lakást, biztosítja élete végéig az úri ellátást és egyúttal lehetővé teszi számára anyagilag is azt, hogy odaautazzék, ahol a gyűjteményét kiegészítheti.

— **Jön!! Gróf Monte Christo Jön!!** a Slobodába 5 részben.

— **Az Új Időknek,** Herceg Ferenc képes irodalmi hetilapjának új száma közli a szerkesztő elbeszéléseit, Csermely Gyula elbeszélését, megemlékezést Gárdonyi Gézáról, a Műcsarnok jubileumáról, Mussoliniról, a fasiszták forradalmáról, továbbá Paul Frank és Kósáriné Réz Lola nagyszerű és érdekes regényeit, Csathó Kálmán új vigjátékáról készült felvételeket, továbbá a lap rendkívül népszerű és kedvelt rovatait a szépségápolást és a szerkesztői üzeneteket, végül sok művészi képet. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 30 dinár, mely összeg a Magyar Általános Hitelbank szabadkai fiókja útján utalható át. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut 16.

— **Saját termésű idei bor** (rámpás) kapható literje 6 és fél din. Wagner testvéreknél.

— **Jön!! Gróf Monte Christo Jön!!** a Slobodába 5 részben.

— **A nemzetközi vonatok új menetrendje.** Beogradból jelentik: A napokban kezdődik Luzernben, Svájcban a nagy európai vasútiügyi konferencia, amelyen 1923. június 1-től 1924. május 31-ig terjedő évre meg fogják állapítani a nemzetközi vonatok menetrendjét és a közvetlen kocsik beosztását. Két nappal előbb pedig a Szimplon-Orient-express forgalmát fogják az érdekelt államok megállapítani. 1. Új gyorsvonatot vezetnek be Berlin és Beograd között (Budapestén át), esetleg meghosszabbítással Szófiáig és Konstantinápolyig. 2. Csehországból és Középeurópából a jugoszláv tengerparira vezető forgalom megújítására törekednek. 3. A Beograd-Müncheni közvetlen kocsik közelednek Frankfurt a M-ig. 4. Közvetlen kocsik bevezetése Zagreb-Berlin között Budapestén és Prágán át, valamint München-Hofon keresztül és csatlakozással a tervezett Beograd-Berlin-i és a Zagreb-Bakar-i vonathoz. 5. Közvetlen összeköttetés Beograd-Varsó között. 6. Közvetlen kocsik Beograd-Bukarest között. 7. Összeköttetés Budapestén át a Páris-Bécs-Bukarest közötti Orient-expresshez és a Páris-Beograd-Konstantinápolyi express gyorsabbá tétele.

— **Jön!! Gróf Monte Christo Jön!!** a Slobodába 5 részben.

— **Orvosi hír.** Dr. Brezovszky Nándor rendelését november hó elsejétől az ujonnan épült szanatóriumba (Futaki-ut, villamos végállomás) tette át.

— **Új közgazdasági folyóirat** jelenik meg december elsején Novisadon. A kizárólag közgazdasági szakértők szerkesztésében megjelenő szaklap Gabona, — Chémia, — Pénz, — Vámmelentés, — Tőzsdé, — Vasipar, — Liszt és sütőipar, — Iparkamarai közlemények, — Fapiac, — Fűszer és gyarmatár, — Építőipar, — Bőripar, — Törvények és rendeletek, — Gazdasági hírek, — Külföld — és Tanácsadó rovataiban egységesen összefoglaló szemléltető képet fogja adni gazdasági életünknek, szoros vonatkozással a vajdasági gazdasági viszonyokra. A „Kurir” címmel december hó 1-én megjelenő első számban a Vajdaság elismert gazdasági szaktekintélyei és közgazdasági életünk kitűnőségei irtak cikkeket. Megjelenése iránt széles körben a legteljesebb érdeklődés nyilvánul meg.

— **A sfinx titka, hétfőtől a Sloboda mozgóban.**

— **Sörházutca Novisadon** címmel az egyik helyi gabonabizományi cég kiadásában naponként megjelenő nyomtatvány ma megjelent számában sok fölösleges teréből két hasábot áldoz arra, hogy a Beltéri Katolikus Kör szombat esti mulatságáról — egészen állászcélzattal — valótlanosságokat közöljön. Szombaton este az történt a katolikus körben, hogy onnét néhány meg nem hívott és meg sem is hívható fiatalembert kiutasítottak. A fennnevezett nyomdatermek egynemely állításával szemben álljon itt megegyezően a Kath. Körnek lapunkban is közölt meghívója:

A Beltéri Katolikus Kör folyó hó 11-én szombaton este fél 9 órakor tartja másodos táncestélyét a saját helyiségében, melyre A KÖR TAGJAIT ezúton is meghívja a rendezőség.

Miután a fennnevezett urak személlát-hatóság nem lehettek köri tagok, az a tetszőlítés, hogy jelenlétiük a helyiséget kimélik meg, elhatárolhatatlan jogos volt. Ez az aktus meglehetősen észrevétlenül zajlott le, s legkevésbé a kiszólitottak kísérték megjegyzésekkel. Ők tudják miért. Az a szándék, amely a fennemlített nyomdatermek összeszerkesztőit arra indítja, hogy „sörház-utcai” motívumokkal tarkítsa ezt az igazán jelentéktelen eseményt, nem ismeretlen előttünk, s végső céljait illetőleg is teljesen tájékozottak vagyunk. Ugyanezen részről nekünk szánt denunciatális hónapokkal ez-előtti „részlétsikerére” a legközelebb visszatérünk, hogy meztelenre vetkőztessük azt a szándékot, amely néha üzleti érdekből, néha csak gonoszságból minősíti a „társadalmi béke” kérdésének a szemtelen tolokodást.

— **Eljegyzés.** Diemer Gyula pirosi állomási előljáró eljegyezte özv. Schmidt Róbertné leányát Arankát Titelről. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A sfinx titka szenzáció, érdekes, izgalmas, a Sloboda mozgóban.**

— **A száraztorku Amerika.** Amerika még mindig élvezi a multból örökölt nagy elmét, hogy a „szabadság hazája”, ott még ma is meg van engedve a mormon többnejűség, ellenben tavaly óta tilos az alkohol által való önmérgezés, amit minálunk paraszti nyelven részegségnek neveznek. Az alkoholt eltító ugynevezett „száraz”-törvény körül Amerikának valóságos polgárháboruja folyt tavalyelőtt, tavaly, sőt folyik az idén is. A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint az 1921. év folyamán az Egyesült Államokban 125 rendőrt öltek meg és 3500-at sebesítettek meg az alkoholtilalomnak érvényt szerző tevékenységük miatt. 1920. folyamán 56 amerikai városban 252.310 letartóztatás történt részegség címén. Ez a szám 1921-ben, az alkoholtilalom második esztendejében 346.665-re emelkedett, eszerint a második száraz évben 36 százalékkal többen voltak részegek. Ez már kissé nehezebben érthető: lehet, hogy az alkoholisták a második évben 36 százalékkal mélyebben rugtak be, avagy a rendőrség ez évben már 36 százalékkal szigorubb volt. De az sem lehetetlen, hogy az alkoholtilalom serkentőleg hatott az alkoholfogyasztásra. Ez esetben legészserűbb törvény volna rettenetesen szigorú törvénnyel kötelezni a polgárokat az alkoholivásra és minél mélyebb berugasra, akkor aztán valószínűleg azértse innának. Az amerikai kimutatás ez adatok ellenére is azt fejtí ki, hogy az alkoholtilalom rendkívül jó hatással volt az erkölcösök megújítására és a gyári termelés fokozására. És ez, — a gyárosok nagyobb haszna — ez már igen fontos szempont Amerikában, ez már — azt hisszük, elég amerikaiasan fejezzük ki magunkat —: ez már döfi.

— **Seltersviz** ismét mindenütt kapható.

Eladó háztelkek.

Ljubljanska (Szent István) és Temerinska utcában Felvilágosítás nyerhető az

IPAR és KERESKEDELMI TAKARÉKPÉNZTÁRNÁL.

A bajuszos Lord Kancellár. Az angolok asztala most tele van politikai szenzációkkal; mindamellett, mint nekünk Londonból írják, az érdeklődés oly csekély fontosságú kérdés iránt is megnyilvánul, mint amilyen az, hogy miért van a Lord Kancellárnak bajusza? Az angolok évszázadok óta megszokták, hogy a Lord Kancellár arca simára legyen beretvéva. Az egyik miniszterium követte a másikat, de nem volt rá példa, hogy a király olyan embert nevezett volna ki Lord Kancellárrá, aki bajuszt viselt. A legutolsó bajuszos Lord Kancellár 1617-ben ült a hivatalában s annak is csak azért nézték el a különködést, mert az illető nem kisebb ember volt, mint Lord Bacon. Azóta csupa beretvált arcuk töltötték be ezt a magas hivatalt.

Bonar Law szakított a tradícióval és Viscount Crave-ot ajánlotta a királynak Lord Kancellárrá. Állítólag a király felvetette a kérdést, helyénvaló-e, hogy bajuszos embert ruházzanak fel ezzel a méltósággal?

Felség, — válaszolta mosolyogva a miniszterelnök — az angol törvényekben sehol sincs szó arról, hogy a Lord Kancellárnak simára kell az arcát beretvélnia.

A király erre biccentett a fejével és aláírta Viscount Crave kinevezését.

A sfinx titka a legszebb keleti tárgy film a Sloboda mozgóban.

Még a törvényes ölekezés is tilos. Brüsszelből jelentik: Még ez év július havában történt, hogy a pályaudvar közelében lévő parkban két vasúti hivatalnok egy ölelkező párt vett észre. A hivatalnokok szóltak a rendőrnek, aki odament a férfihoz és nőhöz:

Mégis csak hallatlan — szólt hozzájuk, hogy maguk fényes nappal szemérmetlenkednek!

A férfi felugrott a padról és hevesen tiltakozott a rendőr szavai ellen.

Ez a hölgy — mondotta — a feleségem, jogom van őt megölelni!

A rendőr jegyzőkönyvet vett fel, amelyet elküldöttek az ügyészségnek. Ez megindította az eljárást a házaspár ellen és ügyükben a fő-tárgyalást most tartották meg. A tárgyaláson a házaspár szintén azzal védekezett, hogy semmiféle büntetendő cselekményt nem követtek el, mert hiszen törvényes házastársak.

Ez tévedés, — mondotta az elnöklő bíró a házastársaknak sincs joguk a nyilvánosság előtt csókolózni és ölelkezni. Önök pedig ezt tették meg. Mi lenne az erkölcsökkel, ha az élet legintimebb részleteit is a nyilvánosság elé vihetnénk csak azért, mert ezek a részletek magukban véve nem törvényellenesek.

A bíróság 78 frank pénzbüntetésre ítélte a házaspárt. Az ítélet végrehajtását azonban felfüggesztette, azzal a feltétellel, hogy három esztendőn belül hasonló deliktumot nem követnek el.

Elveszett. Vasárnap délelőtt az Apolló moziától a katolikus templomig és onnan a Zrínyi Péter-utcáig terjedő útvonalon elveszett egy erszény, benne egy női aranyórával. Miután az óra emlékdarab, kérik a becsületes megtalálót, hogy magas jutalom ellenében adja át az Apolló mozi irodájában.

Vásár-hirdetmény. Miniszteri rendelettel engedélyezett noviszádi országos állat és kirakodó pótvásár 1922. évi november hó 25., 26. és 27-én a Pirosi-úton a református temető mellett fog megtartani, melyre mindenféle állatnak vérszentes helyről leendő felhajtása szabályszerű marhalevéllel megvan engedve. Minden iparos és kereskedő, valamint az utazó iparosok és kereskedők, akik elárúsítás céljából jönnek a vásárra, kötelesek iparigazolványukat magukkal hozni. Akik iparigazolványukat nem hozzák magukkal, azoknak nem fog megengedtetni az árúsítás a vásáron. Ez a rendelet úgy az idegenekre valamint a helybeliekre vonatkozik. Az árúsító helyek kiosztása és ellenőrzése végett a vásárra jövő minden iparos és kereskedő köteles iparigazolványát a vásári hatóság felhívására felmutatni. Akinek nincs iparigazolványa, az nem kap elárúsítóhelyet a vásáron. A vásártéren senkinek sem szabad árúsító helyet elfoglalni, míg azt a vásár rendezésével megbízott tisztviselő meg nem határozza. Novisad szab. és kir. város rendőrkapitányi hivatal, 1922. évi november hó 10-én. Jovan Banjanin s. k. főkapitány.

SPORT

* **NAK—J. Makkabi 8:0 (3:0).** Bíró: Sztruhala. Egyoldalú és szépnek sehogy sem mondható játék jellemezte a két csapat utolsó serlegmérkőzését. A J. Makkabi épügy, mint az NTK ellen, most is igen gyenge csapattal állt ki a porondra és csak a NAK csatárok indispozícióján mulott, hogy egy Novisadon még elő uem fordult rekord vereséggel nem távozott a játék térről. A mérkőzés amilyen szürke színű mozogott, éppen így bővelkedett a durva jelenetekben. Különösen Grosser és Morgenstern mutatkozott be erről a kellemetlen oldaláról.

Nem eléggé elítélhető az a magaviselet sem amelyet az előbb említettek, dacára néhány Makkabi játékos a mérkőzés vége felé tanusított. A NAK hatodik goalja után, ugyanis kiálltak-beálltak, a közönséggel mókáztak, olyan színben akarván feltüntetni, a helyzet rájuk nézve szomorú valóságát, hogy ők a NAK javára játszanak. Mi ezt az ellenfelet és bírót lekicsinylő sportszerűtlen magaviseletet, a Makkabi játékosok fiatal korával magyarázzuk, bár nagyon helytelenítjük, hogy ezt már csirájában el nem fojtják a gyermekjátékosoknál. Ez természetesen nem maradt hatáskülül a NAK játékosoknál sem és a helyzetet felismerve nem nagyon ambicionáltak a további goal lövést. A Makkabi játékosainál intelligencia dolgában Bence, Jakobovity, Mongi I. és Vig messze kimagaslottak. Durvaságaiktól eltérve jó volt Grosser és Schäffer is. — A NAK-nál ismét a fedezetsor vitte a csapatot. Különösen Schwemm volt kitűnő. A két hátvéd szóhoz sem engedte a gyér Makkabi támadásokat. A csatársorban egyedül Lerch volt kifogástalan és négy remek, védhetetlen goaljával kiköszörlülte a múlt büneit.

A mérkőzés nagyjában így folyt le: A NAK 9 emberrel kezdve védekezni kénytelen. A második percben Bertók, aki hátvédet játszik, hibáz, de Weisz az utolsó pillanatban ment. A NAK is frontba jön és Grünberg beadását Lerch kapásból a baloldali sarokba lövi 1:0. — A felállásnál már komplett a NAK is, ennek dacára hajszálon mult, hogy a Makkabi nem egyenlít, mert Róka hibájából Morgi II. biztos helyzetbe kerül, de sarok lövését a kapus rávetéssel kéri.

Innen kezdve a NAK kerül fölénybe és kétpercenként teremt goalhelyzeteket a Makkabi kapuja előtt, de Morgenstern I. remekül véd vagy a bekkek „tisztáznak” nem a legszabályosabb módon. Lerchnek ennek dacára sikerült két remek lövést Morgi hálójába juttatni. Egy-izben pedig Schäffer kézzel üti le a biztos goalnak látszó labdáját. A megítélt 11-esnél Gáspár először fölé — majd újrarugás után (Morgenstern a labda elrugása előtt kiszaladt) a kapus kezébe lötte a labdát Félidő 3:0.

A II. félidőben szintén állandó NAK ostrom következik. Egy kornerből Ecet a 4., egyéni akciójával Lerch öt méterről az 5. goalt lövi. A 20. percben Marci kornerja Schäffer lábáról jut a Makkabi kapujába. Ezután következik a fent már leirt „kabaré”. Közben Grosser Bertókot tízszer faultolja a 16-on belül, a megítélt 11-est ugyancsak Bertók mellé lövi. Az utolsó 5 percben a 8 emberrel játszó Makkabi ellen még két goalt ér el a NAK Ecet és Marci révén. Sztruhala bíró későn fogta erélyesen kezébe a mérkőzés gyeplőjét, a határtalanul zajos közönség pedig még jobban megnehezítette hivatását.

* **NAK. ifj. — Temerini TC. ifj. 3:0** A NAK. ifjusági ismét tanujelét adta tudásának és fegyelmességének. Legjobb embereik voltak Ilija, Michnyák, Horvát II. és Past II. A temerini csapatban jó ellenfelet ismertünk meg ifjusági csapatainknak. A csapatból nem csak pirosingével, de legjobb tudásáról is kivált a fiatal szöke jobb összekötőjük.

* **NAK-e, vagy az OSKV nyeri a serleget?** Ez a kérdés izgatja a sportkedélyeket. Ha az OSKV 3:0-ra győz az NTK ellen az övé a serleg, ha 1:0-ra akkor a NAK-ké, ha 2:0-ra úgy ismét játszik a két rivális az OSKV és a NAK.

Szobotica

Jugoszlávia (Beograd)—Bácska 5:2 (2:1). A Bácska komplett csapattal játszik,

míg Jugoszláviából négy ember hiányzott. A Bácska új kapusa Polyakovics II. nem méltó utóda Virágnak.

Zagreb

Gradjanski—Sparta	13:0
HASK—Croatia	6:0
Illiria—Slaven	11:0
Concordia—Viktória	4:0

Budapest:

* **MTK.—FTC. 3:0 (1:0)** Tegnap 50-edszer alakozott ez a két örök rivális. A mérkőzést a szerencsésebben és durvábban játszó MTK. nyerte meg. Az első félidőben Hegel (FTC.) összeütözködik Kovráccsal (MTK.) s a mentők tüdővérzéssel szállítják el a pályáról. A második félidőben Kővágó sérül meg, úgy hogy vagy hosszabb időre ki kell állnia. Így az FTC. 10 majd csak 9 emberrel játszik. Általában az FTC. a technikailag jobb s kiválik különösen Szabó középfedezet, aki eredményesen fogja Orthot. A mérkőzést több mint 25.000 ember nézte végig.

* **UTE.—MAC. 3:0.** A KAC. győzelme nagy meglepetés!

* **Törekvés—BTC. 2:1 (2:1)**

* **Vasas—VAC. 1:0 (1:0)**

* **Ker. TVE.—Zugló 3:1 (2:1)**

Teababák

olcsón kaphatók a „SOA”-ban.

Tőzsdei árfolyamok:

A jugoszláv korona Zürichben 2:225

Beograd, nov. 13. London 274:50—277:50 Páris 397—400, Newyork 60:50—61:50, Milánó 274—277—, Prága 1:97-2:01, Berlin 0:85—0:87, Bécs 0:086—0:091, Bukarest 39:60—41, Budapest 2:55—2:63, Szófia 40—45, Szaloniki 95—101, Zürich 1137—1147, Brüsszel —, Amszterdam 25:40, Athén —, Varsó —

Zagreb, nov. 13. Newyork 61—62, Páris 395—400, London —, Milánó 270—272, Prága 195—, Berlin 0:70—0:80, Bukarest 41—42, Budapest 2:40—2:45, Amszterdam —, Bécs 0:072—0:08, Brüsszel —, Szófia 44—45, Varsó —, Zürich 1128—1138, Kopenhága —, Christíania —, Stockholm —, Szaloniki —

Zürich, nov. 13. Zárlat. Berlin 0:06875 (0:0675), Hollandia 214— (214—), Newyork 546:75, (546:75), London 24:41 (24:39), Páris 34:85 (35:15), Milánó 24:65 (24:15), Prága 17:35 (17:50), Zagreb 2:225 (2:25), Budapest 0:225 (0:2275), Varsó 0:035 (0:0375), Bécs 0:0074 (0:0074), bélyegezett osztrák korona 0:0076 (0:0076). Bukarest 3:50 (3:42), Szófia —

A novisadi terménytőzsde hivatalos jegyzései 1922. nov. hó 13-án. Bácskai buza 77—78 kg-os kereslet 360, kötés 357:50—362:50 (650 mm), 64—65 kg-os bácskai árpa kereslet 250, kötés 250 (200 mm), bácskai zab kereslet 250, kötés 250 (200 mm), bácskai ótengeri kereslet 305, kötés 297:50—305 (300 mm), bácskai szárított kínálat 262:50, kereslet 260, kötés 257:50—262:50 (800 mm), bácskai újtengeri márciusra 50 % kassza kötés 185—187:50 (1500 mm), bácskai újtengeri márciusra 75% kassza kötés 170 (200 mm), bácskai fehérbab kereslet 332:50, kötés 330—337:50 (300 mm), nullásliszt kínálat 530, kötés 525 (500 mm), főzölliszt kínálat 505, kötés 500 (200 mm), kenyérliszt kínálat 455, kötés 425 (100 mm), főzölliszt zsák nélkül kötés 475 (100 mm), bácskai buzakorpa jutazsákban kínálat 150, kereslet 145, bácskai buzakorpa papirzsákban kötés 140 (100 mm). Irányzat: szilárd.

Felelős szerkesztő: Dr. Szlezák Rezső
Kiadótulajdonos: Fáth Ferenc és társai

Cand. Architekt

a bécsi műegyetemről elvállalja az e szakmába vágó összes tervezések és más munkálatok elvégzését. Cim a szerkesztőségben.

Apró hirdetések.

BUTOROZOTT szobát esetleg külön bejáratúval, azonnalra esetleg december elsejére keres a belvárosban 2 intelligens fiatalember. Cim'a kiadóban. 3979-1-2

EGY VIDÉKI NŐ, aki több nyelvet beszél, gazdaságszoni állást keres, esetleg vidékre is elmegy. Ajánlatok Fatoška u. 108. Gombán Mihályné címre kéretnek. 3958-1-2

NERO, a közismert csodakütyű 1000.— dinárért eladó. Cim: — Krammer, Safarikova ulica 31.

ÖRÖKBE ADNÁM esetleg nevelésre is, 2 hónapos teanyomat. — Cim a kiadóban. 3974-1

Egy gyermekes fiatal házaspár (kőműves HÁZ-MESTER) állást keres. Cim a kiadóban. 1-4

Hirdetések.

HORDÓK és KÁDAK

bornak és pálinkának, esszencnek, sörnek, conserveknek, káposztának, zsirnak és olajoknak, keményfából, ujak és használtak minden nagyságban és mennyiségben rak-táron és legolcsóbban beszerezhető

DESIDER LÁSZLÓ nál Noviverbás (Bácska) Poštanska ulica, özv. Wagner-ház.

Fűszer kereskedő-segéd,

szerb-magyar-német nyelvismerettel a fűszer, esetleg a kereskedelmi ág más szakmájából állást keres. Cim: Glavaička (Teški) u 9 sz.

Egy teljesen moderna, új, amerikai

borbélyüzlet-berendezés

szabad kézből eladó — Tudakozódní lehet Temerinben

3951-2-3 **Petri Mihály** vendéglősnél.

APOLLO MOZGÓ

NOV. 14

Villámközpont.

Izgalmas detektívdráma.

MŰHELY ÁTHELYEZÉS!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy szabóműhelyemet **Vasut-u. 1. szám alól Sándor Király-utca 19. szám alá (Ludvig ház) helyeztem át.** Tisztelettel **WEISZ REZSŐ** szabó mester (2-3)

Eladó az Alkotmány utca végén rekvirá-lástól mentes **HÁZ** melybe azonnal beköltözhető. Bővebbet **SCHINAGEL GYÖRGYNÉL.** A tulajdonosnál ugyanott. (3949-2-2)

Borbély-segéd,

jó munkás, azonnal felvétetik.

GRIESER PÉTER

Madjarska ulica 49

TÜZIFA

legolcsóbban beszerezhető hajó és waggontételekben

GERBER-sörgyár

— STARI-BECSEJ. —

ADRIA BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT TRIEST

— ALAPITTATOTT 1838. —

Igazgatóság az SHS. állam részére Zagreb.

Vállal tűz-, élet-, baleset-, betörés-, jég-, szállítvány-, üveg-, szavatossági és egyéb mindennemű biztosításokat kedvező feltételek és mérsékelt díjak mellett.

Felvilágosításokat ad a novisadi vezérigazgatóság, Zeljezička ulica 14. — Jó ügyelők és közvetítők kerestetnek. — Kérjük cégünkre „ADRIA BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT” figyelni, hogy társulatunkat hasonlelnevezésű biztosító cégekkel össze ne tévessze.

RIRKANCSONNAK

idősebb egyéneket nagy jutalékkal a reggeli órákra felvesz a kiadóhivatal.

Eladó két pár malom kőjárat, komplett, ára 12.500 Dinár, egy Ganz-féle dupla hengerezék 3/4 os, ára 13.000 Dinár és egy moziberendezés, motor, dinamó, velitőgép stb., ára 20.000 Dinár, négy drb. hengerezita, darabonként 3000 Dinár. 8-10 HP. huzatos magános gőzkazán, idős, ára 15 000 Dinár. — **Rózsa Ferencz,** Stara (Ó) Kanizsa, Bácska. 3-3

A **Sloboda Mozyóban** e hó 17-én kezdődik

Gróf Monte Christo

előadásai 5 részben

Malom berendezés,

mely áll 40 HP. szivattyúmotor, 1 pár 40", 1 pár 36" kőjárat, 1 radial, 1 centrifugál szűrő és gabonatisztítóból, eladó, esetleg házzal, telekkel együtt, e költés miatt. Üzenben bá mikor megtekinthető. Csak személyesen tárgyalok.

Nagy Albert, Ruma

Zeljezička cesta br. 126. 1

O. Br. 14661.

Hirdetmény.

Az SHS. királyság Nemzeti Bankjának novisadi fiókjában működő deviza- és valutaforgalmat ellenőrző bizottság ezennel utólagos figyelmeztetést az érdekelteket, hogy a jövőben semmilyen kérvényt sem vesz ügykezelés alá, ha az öncsón megfizető bélyeggel ellátva.

Minden kérvényre 3 dináros bélyeg ragasztandó, a kérvényhez 10 dináros tétet kell mellékelni, mindenfajta melléklet pedig 1 dináros bélyeggel kell ellátni. Kötelezővényekre 3 dináros bélyeg ragaszandó.

Ezenkívül minden kérvényhez mellékelni kell a rendszeres adó fizetését igazoló okmányokat.

Az SHS. királyság Nemzeti Bankja novisadi fiókjában működő deviza- és valutaforgalmat ellenőrző bizottság.

Magyar német nyelvismerettel bíró

Gépiró-nő

azonnali belépéssel felvétetik. Irodai teendőkbeni jártasság megkívánatik. — Szerb nyelvismerettel bírók és gyorsírók előnyben. Kézszel írott ajánlatok

Kuszli Gyula

vaskereskedése Novisad, Temerinska ul. 8. címzendők. 3980 1 3

Eladó moziberendezés.

Dinamó Sauggas-motorral, minden felszereléssel, helyiség nélkül — **Palánka, Casino.** 1-3